

הפסח והמשכן

Pesach and Mishkan:(Re)dedication

(1) שמות יב, כה

והיה כִּי־תָבֹאוּ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר יָתַן ה' לָכֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־הַעֲבֹדָה הַזֹּאת:

The Pesach was to be brought again...in the Land

(2) שמות יב, כז

וְאִמַּרְתֶּם זָבַח־פֶּסַח הוּא לַה' אֲשֶׁר פָּסַח עַל־בְּתִי בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם בְּנִגְפוֹ אֶת־מִצְרַיִם וְאֶת־בְּתִינוּ הִצִּיל וַיְקַדֵּם הָעָם וַיִּשְׁתַּחֲוּ:

The Pesach celebrates Hashem's protection of His people

(3) במדבר ט, א-כג

(א) וַיְדַבֵּר ה' אֶל־מֹשֶׁה בְּמִדְבַר־סִינַי בַּשָּׁנָה הַשְּׁנִיָּה לְצֵאתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן לְאֹמֹר: (ב) וַיַּעֲשׂוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־הַפֶּסַח בְּמוֹעֵדוֹ: (ג) בְּאַרְבַּעַת עֶשְׂרֵי־יוֹם בַּחֹדֶשׁ הַזֶּה בֵּין הָעֲרֵבִים תַּעֲשׂוּ אֹתוֹ בְּמוֹעֵדוֹ כְּכֹל־מִשְׁפָּטָיו תַּעֲשׂוּ אֹתוֹ: (ד) וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת הַפֶּסַח: (ה) וַיַּעֲשׂוּ אֶת־הַפֶּסַח בְּרִאשׁוֹן בְּאַרְבַּעַת עֶשְׂרֵי יוֹם לַחֹדֶשׁ בֵּין הָעֲרֵבִים בְּמִדְבַר סִינַי כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת־מֹשֶׁה בֶּן עֶשְׂרֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל: (ו) וַיְהִי אֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָיוּ טְמֵאִים לְנֶפֶשׁ אָדָם וְלֹא־יָכְלוּ לַעֲשׂוֹת הַפֶּסַח בַּיּוֹם הַהוּא וַיִּקְרְבוּ לִפְנֵי מֹשֶׁה וּלְפָנָי אֶהְרֹן בַּיּוֹם הַהוּא: (ז) וַיֹּאמְרוּ הָאֲנָשִׁים הַהֵמָּה אֵלָיו אֲנַחְנוּ טְמֵאִים לְנֶפֶשׁ אָדָם לָמָּה נִגְדָע לְבַלְתִּי הַקְּרִיב אֶת־קָרְבָּן ה' בְּמוֹעֵדוֹ בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: (ח) וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם מֹשֶׁה עֲמַדוּ וְאַשְׁמְעֵה מִה־צִּוְּהָ ה' לָכֶם:

Why were these people so distraught about being "left out"?

Why is פסח the one offering that allows for a "make-up"?

(ט) וַיְדַבֵּר ה' אֶל־מֹשֶׁה לְאֹמֹר: (י) דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְאֹמֹר אִישׁ אִישׁ כִּי־יְהִי־טְמֵאָה לְנֶפֶשׁ אוֹ בְּדַרְךְ רְחֹקָה לָכֶם אוֹ לְדַרְתֵּיכֶם וַעֲשֵׂה פֶסַח לַה': (יא) בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי בְּאַרְבַּעַת עֶשְׂרֵי יוֹם בֵּין הָעֲרֵבִים יַעֲשׂוּ אֹתוֹ עַל־מִצְוֹת וּמִדְרֹשִׁים יֹאכְלֵהוּ: (יב) לֹא־יִשְׂאִירוּ מִמֶּנּוּ עֵד־בִּקְרָר וְעֵצִים לֹא יִשְׁבְּרוּבוּ כְּכֹל־חֻקַּת הַפֶּסַח יַעֲשׂוּ אֹתוֹ: (יג) וְהָאִישׁ אֲשֶׁר־הוּא טָהוֹר וּבְדַרְךְ לֹא־הִיָּה וְחָדַל לַעֲשׂוֹת הַפֶּסַח וּנְבַרְתָּה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מֵעַמּוּיָה כִּי קָרְבָּן ה' לֹא הִקְרִיב בְּמוֹעֵדוֹ חֲטָאוֹ יִשָּׂא הָאִישׁ הַהוּא: (יד) וְכִי־יָגוּר אֶתְכֶם גֵּר וַעֲשֵׂה פֶסַח לַה' כְּחֻקַּת הַפֶּסַח וְכַמִּשְׁפָּטוֹ כִּן יַעֲשֵׂה חֻקָּה אַחַת יִהְיֶה לָכֶם וְלַגֵּר וְלַאֲזֶרַח הָאָרֶץ:

(טו) וּבַיּוֹם הַקִּיָּים אֶת־הַמִּשְׁכָּן פֶּסַח הָעֲנַן אֶת־הַמִּשְׁכָּן לְאַהֲלֵה הַעֲדָת וּבְעָרֵב יִהְיֶה עַל־הַמִּשְׁכָּן כְּמִרְאֵה־אֵשׁ עֵד־בִּקְרָר: (טז) בֶּן יִהְיֶה תְּמִיד הָעֲנַן וְכִסּוֹ וּמִרְאֵה־אֵשׁ לַיְלָה: (יז) וּלְפִי הָעֲלוֹת הָעֲנַן מֵעַל הָאֹהֶל וְאַחֲרָיו כִּן יִסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּבְמִקּוֹם אֲשֶׁר יִשְׁבֹּן שָׁם הָעֲנַן שָׁם יִחַנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: (יח) עַל־פִּי ה' יִסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל־פִּי ה' יִחַנוּ בְּלַיְמֵי אֲשֶׁר יִשְׁבֹּן הָעֲנַן עַל־הַמִּשְׁכָּן יָחִנוּ: (יט) וּבַהֲאֲרִיךְ הָעֲנַן עַל־הַמִּשְׁכָּן יָמִים רַבִּים וּשְׁמָרוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־מִשְׁמַרְתָּ ה' וְלֹא יִסְעוּ: (כ) וַיֵּשׂ אֲשֶׁר יִהְיֶה הָעֲנַן יָמִים מִסְפָּר עַל־הַמִּשְׁכָּן עַל־פִּי ה' יִחַנוּ וְעַל־פִּי ה' יִסְעוּ: (כא) וַיֵּשׂ אֲשֶׁר־יִהְיֶה הָעֲנַן מֵעֲרֵב עֵד־בִּקְרָר וְנִעְלָה הָעֲנַן בְּבִקְרָר וְנִסְעוּ אוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה וְנִעְלָה הָעֲנַן וְנִסְעוּ: (כב) אוֹ־יָמִים אוֹ־חֹדֶשׁ אוֹ־יָמִים בְּהֲאֲרִיךְ הָעֲנַן עַל־הַמִּשְׁכָּן לִשְׁבֹּן עָלָיו יִחַנוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וְלֹא יִסְעוּ וּבַהֲעֲלָתוֹ יִסְעוּ: (כג) עַל־פִּי ה' יִחַנוּ וְעַל־פִּי ה' יִסְעוּ אֶת־מִשְׁמַרְתָּ ה' שְׁמָרוּ עַל־פִּי ה' בִּידְ־מֹשֶׁה:

Why the mention of the cloud immediately after the Pesach?

(4) שמות מ, א-ב

(א) וַיְדַבֵּר ה' אֶל־מֹשֶׁה לְאֹמֹר: (ב) בַּיּוֹם־הַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בְּאַחַד לַחֹדֶשׁ תִּקְיָם אֶת־מִשְׁכָּן אֹהֶל מוֹעֵד:

The dedication of the Mishkan was to begin on the first day of the first month – in the second year

(5) יהושע ה, ב-יב

(ב) בעת ההיא אמר ה' אלי יהושע עשה לך חרבות צרים ושוב מל את בני ישראל שנית: (ג) ויעשלו יהושע חרבות צרים וימל את בני ישראל אל גבעת הערלות: (ד) וזה הדבר אשר-מל יהושע כל-העם היצא ממצרים הזכרים כלו אנשי המלחמה מתו במדבר בדרך ביצאתם ממצרים: (ה) כי-מלים היו כל-העם היצאים וכל-העם הילדים במדבר בדרך ביצאתם ממצרים לא-מלו: (ו) כיו ארבעים שנה הלכו בני ישראל במדבר עד-תם כל-הגוי אנשי המלחמה היצאים ממצרים אשר לא-שמעו בקול ה' אשר נשבע ה' להם לבלתי הראותם את הארץ אשר נשבע ה' לאבותם לתת לנו ארץ זבת חלב ודבש: (ז) ואת בני-העם הקים תחתם אתם מל יהושע כי-ערלים היו כי לא-מלו אותם בדרך: (ח) ויהי כאשר-תמו כל-הגוי להמול וישבו תחתם במחנה עד חיותם:

(ט) ויאמר ה' אלי יהושע היום גלותי את-חרפת מצרים מעליכם ויקרא שם המקום ההוא גלגל עד היום הזה: (י) ויחנו בני ישראל בגלגל ויעשו את הפסח בארבעה עשר יום לחודש בערב בערבות יריחו: (יא) ויאכלו מעבוד הארץ ממוחרת הפסח מצות וקלוי בעצם היום הזה: (יב) וישבת המן ממוחרת באכלם מעבוד הארץ ולא-היה עוד לבני ישראל מן ויאכלו מתבואת ארץ כנען בשנה ההיא:

The Pesach had not been brought during the intervening 39 years...

(6) מ"ב כג, יט-כח

(יט) וגם את כל-בתי הבמות אשרו בערי שמרון אשר עשו מלכי ישראל להכעיס הסיר יאשיהו ויעש להם ככל-המעשים אשר עשה בבית-אל: (כ) ויזבח את כל-בנהני הבמות אשר-שם על-המזבחות וישרף את-עצמות אדם עליהם וישב ירושלים: (כא) ויצו המלך את כל-העם לאמור עשו פסח לה' אלהיכם ככתוב על ספר הברית הזה: (כב) כי לא נעשה כפסח הזה מימי השפטים אשר שפטו את ישראל וכל ימי מלכי ישראל ומלכי יהודה: (כג) כי אם בשמנה עשרה שנה למלך יאשיהו נעשה הפסח הזה לה' בירושלים: (כד) וגם את האבות ואת הידענים ואת התרפים ואת הגללים ואת כל-השקצים אשר נראו בארץ יהודה ובירושלים בער יאשיהו למען הקים את דברי התורה התבים על-הספר אשר מצא חלקיהו הכהן בית ה': (כה) וכמהו לא-היה לפניו מלך אשר-שב אלה' בכל לבבו ובכל נפשו ובכל מאדו ככל תורת משה ואחריו לא-קם כמותו:

Pesach of Yoshiyahu (c. 615 BCE) after destroying all of the foreign worship sites

(7) דה"ב ל, א-ט

(א) וישלח יחזקיהו על-כל ישראל ויהודה וגם-אגרות כתב על-אפרים ומנשה לבוא לבית ה' בירושלים לעשות פסח לה' אלהי ישראל: (ב) ויועץ המלך ושריו וכל-הקהל בירושלים לעשות הפסח בחודש השני: (ג) כי לא יכלו לעשות בעת ההיא כי הכהנים לא-התקדשו למדי והעם לא-נאספו לירושלים: (ד) וישר הדבר בעיני המלך ובעיני כל-הקהל: (ה) ויעמידו דבר להעביר קול בכל-ישראל מפאר-שבע ועד-דן לבוא לעשות פסח לה' אלהי ישראל בירושלים כי לא לרב עשו כפתוב: (ו) וילכו הרצים באגרות מיד המלך ושריו בכל-ישראל ויהודה וכמוצות המלך לאמור בני ישראל שובו אלה' אלהי אברהם יצחק וישראל וישב אל-הפליטה הנשארת לכם מפני מלכי אשור: (ז) ואל-תהיו כאבותיכם וכאחיכם אשר מעלו בה' אלהי אבותיהם ויתגם לשמה כאשר אתם ראים: (ח) עתה אל-תקשו ערפכם כאבותיכם תנויד לה' ובאו למקדשו אשר הקדיש לעולם ועבדו את ה' אלהיכם וישב מכם חרון אפו: (ט) כי בשובכם על-ה' אחיכם ובניכם לרחמים לפני שוביהם ולשוב לארץ הזאת כי-חננו ורחום ה' אלהיכם ולא-יסיד פנים מכם אם-תשובו אליו:

Pesach of Hizkiyahu (c. 700 BCE) an invitation to the northern tribes...

(8) עזרא ו, יט-כב

(יט) ויעשו בני-הגולה את הפסח בארבעה עשר לחודש הראשון: (כ) כי הטהרו הכהנים והלויים כאחד כלם טהורים וישחטו הפסח לכל-בני הגולה ולאחיהם הכהנים ולהם: (כא) ויאכלו בני-ישראל השבים מהגולה וכל הנבדל מטמאת גוי-הארץ אלהם לדרש לה' אלהי ישראל: (כב) ויעשו חג-מצות שבעת ימים בשמחה כיו שמחה ה' והסב לב מלך-אשור עליהם לחזק ידיהם במלאכת בית-האלהים אלהי ישראל:

The Pesach at the rededication of the Mikdash (c. 515 BCE) by the Shavei Tziyyon